

Medicin, avancerad nivå, Farmakologi och sjukdomslära 15 hp, del 2

Kurskod: MC2014

Kursansvarig: Mikael Ivarsson

Datum: 2015-01-14

Skrivtid: 5 timmar

Totalpoäng: 89 p

Farmakologi och mag- tarmkanalens sjukdomar 8 p

Farmakologi och kvinnosjukdomar 9 p

Farmakologi och lungsjukdomar 9 p

Farmakologi och äldre 8 p

Farmakologi och rörelseorganens sjukdomar 6 p

Farmakologi och ögonsjukdomar 11 p

Farmakologi och infektionssjukdomar 18 p

Farmakologi, allergi och öronsjukdomar 10 p

Farmakologi och hudsjukdomar 10 p

OBS! Besvara varje frågeområde för sig. Använd skrivpapper. Skriv endast på ena sidan av pappret. Skriv kodnummer på varje papper. Lägg sedan dina svar på frågorna inom frågeområdet i ett grönt omslag. Istället för lärarens namn ange frågeområde, ex "farmakologi och äldre". Totalt ska du använda 9 gröna omslag.

Godkänd: 60 % av totala poängen

Väl godkänd: 85 % av totala poängen

Frågeformuläret får behållas av studenten.

Lycka till!

Farmakologi och mag- tarmkanalens sjukdomar (8p)

1. Sture, 47 år, är rökare och jobbar 3-skift. Han ringer till vårdcentralen därför att han har besvär med magen sedan en tid tillbaka. Han har ofta halsbränna och får ont i magen efter att han ätit. Portionerna blir mindre, men han tror inte att han gått ner i vikt. Han har provat Novalucol och Novaluzid som en kompis gett honom, utan någon tydlig effekt, och därefter Omeprazol som samma kamrat givit honom, då märkt tydlig skillnad (förbättring), men bara så länge han fick medicin (ca 1 vecka), nu är symtomen tillbaka igen.

A: Förklara mycket kort hur de mediciner han hittills provat fungerar. (2p)

B: Ge förslag på tänkbara diagnoser och vilken undersökning som behövs för att ställa korrekt diagnos. (2 p)

2. Mona, 62 år, har en alkoholorsakad levercirrhos som kontrolleras på sjukhusets magtarmmottagning. Nu kontaktar hon distriktssköterskemottagningen för att hon ofta har ont i ett knä som hon tidigare fått undersökt och fått konstaterat att hon har en rätt grav artros i. Hon vill ha råd om vad hon kan använda för värktabletter när det blir för besvärligt, doktorn på sjukhuset är mycket svår att få tag i och det finns ingen läkare på vårdcentralen idag, alla är på internutbildning.

Hur vill du råda Mona? Vad kan hon använda för läkemedel och vad är absolut förbjudet? Finns receptfritt alternativ som hon kan försöka med utan att tillfråga läkare, och vilken dosering i så fall? Motivera ditt svar. (3 p)

3. Lilla Elsa som är 92 år gammal, har just kommit hem från sjukhuset där hon vårdats på grund av kotkompressioner. Hon har det väldigt besvärligt nu, för det är svårt att röra sig på grund av värken som hon har trots morfinbehandlingen hon fått. Nu kan hon dessutom inte sköta magen, det har gått mer än 1 vecka sedan hon senast hade avföring. Du tittar igenom hennes medicinlista och konstaterar att hon är ordinerad T Dolcontin 10 mg x 2, K Lasix Ret 30 mg x 1, och T Metoprolol 25 mg x 1.

Hur kan du hjälpa Elsa med magen? Vilket/vilka läkemedel och varför? (1 p)

Farmakologi och kvinnosjukdomar (9p)

2. Vilka två läkemedel är förstahands val, i frånvaro av kontraindikationer, vid dysmenorre?
(2p)

3. Vilken är den vanligaste biverkan och orsak till utsättning, till farmaka mot inkontinens?
(1p)

7. Ange två kardinalsymptom vid genital svampinfektion.
(2p)

8. Ange en absolut kontraindikation för kombinerade p-piller och HRT (gynekologisk hormonell substitutionsbehandling).
(2p)

11. En kvinna ber om råd om huruvida hon ska ta ett naturläkemedel mot klimakteriella besvär. Vilka nackdelar bör hon känna till?
(2p)

Farmakologi och lungsjukdomar (9p)

1. Man talar om den 'gyllene regeln' vid behandling av akutpatienter med luftvägssymtom, och detta har att göra med vilka patienter man måste prioritera. Hur resonerar du om du möter två patienter med likartade symtom samtidigt på mottagningen, så att du identifierar den med störst vårdbehov? (1p)
2. Förklara vad man använder s.k. PEF-kurvor till PEF = peak expiratory flow) (1p)

3. Ange två viktiga och vanliga mål för behandling av astma. (1p)
4. Du möter en astmapatient som inte är riktigt nöjd med enbart inhalation av bronkvidgande medel (t.ex. Bricanyl®). Vilken typ av läkemedel blir nästa steg och vilken är detta läkemedels verkningsmekanism? (2p)
5. Beskriv sjukdomsuppkomsten för KOL. (1p)
6. Det är mitt i natten på akuten när du får in en gammal KOL-farbror, som blivit sämre i och med en luftvägsinfektion. Han hostar tjockt slem, har feber, och jobbigt att andas. Du skall precis gå på välförtjänt kafferast, men du pratar lite med farbrorn först, och funderar på att ge honom lite syrgas medan du dricker kaffe. Är det något du skall tänka på, om du nu ger honom syrgas via en näskateter? Motivera ditt svar. (1p)
7. Nämn en viktig anledning till pleurautgjutning (= vatten i lungsäcken). (0,5p)
8. Nämn ett viktigt symptom vid pneumothorax. (0,5p)
9. Varför använder man flera olika preparat vid behandling av tuberkulos? (0,5p)
10. Man ser epiglottit hos barn mycket sällan, nu för tiden. Vad kan detta komma sig? (0,5p)

Farmakologi och äldre (8p)

1. a) Vad innebär begreppet polyfarmaci? (0,5 p)
b) Nämn tre risker med polyfarmaci (1,5 p)
2. a) Vilket mått används för att beskriva/skatta njurfunktion? (1 p)
b) Ange 2 olika typer av läkemedel eller läkemedelsgrupper där hänsyn behöver tas vid nedsatt njurfunktion, samt förklara varför. (2 p)
3. Ange 2 läkemedelsgrupper, förutom de som påverkas av nedsatt njurfunktion, som man behöver vara särskilt restriktiv med/undvika till äldre. (1 p)

4. Ge tre exempel på vad man bör tänka på/värdera för att en äldre patient (desamma gäller för alla patienter) ska ha en god läkemedelsanvändning. (2p)

Farmakologi och rörelseorganens sjukdomar (6p)

1. Vilka symtom uppvisar en patient med compartmentsyndrom? 2p

2. Efter att en patient genomgått en höftplastikoperation har han / hon vissa rörelserestriktioner postoperativt, varför? 2p

3. Vad innebär begreppet Frozen shoulder, vilka symtom har patienten? 2p

Farmakologi och ögonsjukdomar (11 p)

1. Anneli 28 kommer till mottagningen pga sina ögon. Hon har sedan några dagar varit förkyld och ögonen har varit irriterad. Du tittar på hennes ögon och ser att det är röda mest ute i kanterna på ögonvitan samt ser ett gult sekret i ögonvrån. Hennes syn är inte påverkad.

- a) Vad tror Du Anneli har drabbats av? (1p)

- b) Vad ger Du henne för råd/behandling? (2p)

- c) Hon undrar om hennes ögon kommer att ta skada av det hon drabbats av? Vad svara Du? (1p)

d) Trots dina goda råd och din behandling blev hon inte bra.
Vad gör Du nu? (1p)

2. Thomas 32 år, söker dig då han har besvär med sina ögon. Han och sambon har varit hos vänner under veckoslutet och han fick då ganska snabbt röda och kliande ögon. Du ser att på insidan av ögonlocken finns små kullerstensliknande formationer och ögonen ser allmänt "vattniga ut".

a) Vad tror Du han har råkat ut för? (1p)

b) Vad ger Du honom för råd/behandling? (2p)

c) Han frågar dig om det han drabbats av är smittsamt. Vad svarar Du honom? (1p)

3. En äldre herre ringer dig på telefonrådgivningen. Han har besvär med båda sina ögon, de är röda och irriterade, av och till även kladdiga. Du tar in honom till mottagningen och ser att kanten på nedre ögonlocken hänger lite nedåt/utåt.

a) Vad har han drabbats av? (1p)

b) Vad gör Du för att hjälpa mannen? (1p)

Farmakologi och infektionssjukdomar (18p)

1. Streptokocker indelas med bokstäver A, B C D...osv. Nämn TVÅ streptokockarter som INTE lyckades klassificeras med en bokstav? (2p)
2. Vad är bakgrunden till uppkomsten av scharlakansfeber? (1p)
3. Vilken patogen bakterie kan vid sidan av HSA ge bakteriell tonsillit? (1p)
4. Nämn TRE kliniska streptokockstecken? (3p)
5. Vad står MIC (g/L)för? (1p)
6. Vad är skillnaden mellan kromosomal och beta-laktamas orsakad antibiotikaresistens? (2p)
7. Vad är orsaken till återfall av Clostridium difficile infektion? (1p)
8. Varför smittar Legionellabakterien ofta flera personer samtidigt men aldrig mellan sjuka patienter? (1p)
9. Vilken diagnostik är bäst vid viral pneumonit? (1p)
10. Vad är VUR? (1p)
11. Vad är anledningen till att man idag behandlar kronisk Hepatit C? (1p)
12. Hur smittar hepatit E? (1p)
13. Vad är den främsta anledningen till att HIV behandlingen idag är så framgångsrik jämfört med på 1980-90-talet? (2p)

Farmakologi, allergi och öronsjukdomar (10p)

1. 18 årig flicka som under c:a 12 års tid haft typiska allergiska besvär från näsa och ögon under vår och sommar. Har klarat sig hyggligt med per oralt antihistamin vid behov. Under senaste två säsongerna förvärrade symptom med inslag av astma och att ögonen "svullnar igen". Har också märkt att ögonen kliar när hon kelar med sin hemmakatt. Söker nu för detta i början av maj!!

A. Vad kan hon vara allergisk mot (4 tänkbara allergen) ? (2p)

B. Vad kan vi erbjuda henne (råd och mediciner) inför fortsatta säsongen? (2p)

C. Hur går vi vidare ? Utredning ?/ Behandling ? (2p)

2. 30 årig man, lastbilschaufför, söker för tilltagande sväljningssvårigheter och feber (38 - 38.5 grader) sedan 3 dagar.

Nämn 4 tänkbara sjukdomstillstånd och något om deras kliniska bild. (2p)

3. En medelålders man söker för lockkänsla och hörselnedsättning i vänster öra sedan ett dygn men ingen pågående smärta. Vad kan orsaken vara ?
Nämn minst 3 tillstånd och hur man ställer diagnosen !

(2p)

Farmakologi och hudsjukdomar (10p)

1. Vad heter hudens tre olika lager? (1,5p)
2. Vad menas med a) makula b) vesikel c) erytem (1,5p)
3. Hur behandlas seborroiskt eksem? Nämn två olika preparat (1 p)
4. a) Vilken är starkast, Elocon kräm 0,1% (grupp III) eller Hydrokortison 1% (grupp I)?
b) Nämn en medelstark kortisonkräm (grupp II). (1p)
5. Anders har fått diagnosen invers psoriasis. a) Vart på huden har han sin psoriasis?
b) Hur ska Anders behandla sin psoriasis? (1p)
6. a) Vilken är den vanligaste typen av hudcancer? b) Vilken är den största riskfaktorn för uppkomst av denna cancer? (1p)
7. Hur behandlas handeksem? Nämn tre åtgärder/behandlingar tack! (1,5p)
8. Anna har färgat håret och efter detta fått kraftigt vätskande och kliande utslag i hårbotten och ner i pannan. a) Vad har Anna drabbats av för åkomma? b) Vilken behandling får Anna på VC? c) Hon remitteras även till Hudkliniken för en speciell undersökning med anledning av detta. Vad heter den? (1,5p)